

ШКОЛА ЖИТТЄТВОРЧОСТІ – ШЛЯХ ПОШУКУ ТА ЗДОБУТКІВ

Філософія
ШКОЛИ

У статті висвітлено завдання, які сприяють розвитку в учнів ключових компетенцій, самостійному творчому вибору особистістю стратегії життя. Автор розглядає теоретично-методичні аспекти компетентної освіти, показує пріоритетні напрями роботи навчального закладу, спрямовані на формування в учнів внутрішньої потреби самопізнання, саморозвитку, самореалізації. Запропоновано авторську модель діяльності школи життєтворчості; наведено форми впровадження освітніх інноваційних технологій, розроблено схему органічного поєднання навчально-виховного процесу. Визначено основну ідею педагогіки життєтворчості – навчити мистецтву життя.

УДК 37.014.544

Ключові слова: технологія життєтворчості, компетентність, інноваційна особистість, інтерактивні технології, модернізація навчально-виховного процесу, саморозвиток, громадянин нової генерації.

Основне завдання педагогічного колективу школи – допомогти учням оволодіти технологіями життєтворчості, компетентно обрати власний шлях, створити навчальний заклад для тих, хто бажає досягти успіхів у житті, навчитися будувати відносини з іншими людьми, природою, суспільством і, разом з тим, творити себе самого.

Пріоритетними напрямками діяльності є:

- практична перевірка системи розвитку інноваційної особистості, яка здатна активно жити й діяти у відкритому демократичному суспільстві;
- організація та проведення соціально-психологічного й педагогічного аналізу впливу навчально-виховного

процесу на формування життєвої компетентності учнів;

- розробка структурних компонентів моделі школи життєтворчості в умовах загальної середньої школи малого міста;
- моделювання системи управління школи життєтворчості;
- діагностика розвитку учня, шляхів і рівнів його саморозвитку та самореалізації;
- оновлення освітньої практики, змінення традиційного типу діяльності педагога;
- практична реалізація профільного навчання;

Любов СУХРАКОВА

Директор СЗШ №19 м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області, учитель біології

Директор школи, ліцею, гімназії № 5'2013

- упровадження здоров'я-збережувальних технологій;
- співпраця з батьками, громадськістю з питань національного виховання школярів;
- формування в учнів потреби у творчій реалізації своєї індивідуальності.

Добре розвинутий розум, пристрась до навчання, вміння застосовувати знання на практиці – ось ключ до майбутнього. Виходження молодого покоління до глобалізованого динамічного світу, у від-

крите суспільство підносить роль життєвої та соціальної компетентностей вихованців і ставить **нові завдання перед сучасною школою:**

- швидко адаптуватися в мінливих життєвих ситуаціях;
- критично мислити;
- використовувати набуті знання та вміння в навколишньому житті;
- бути здатними генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення, творчо мислити;
- бути комунікабельним, контактним у різних соціальних групах, уміти працювати в команді;
- цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному та особистому планах, так і в інтересах суспільства, держави;
- уміти думати, переробляти інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку та самоврядування;
- бережливо ставитись до свого здоров'я та здоров'я інших;
- бути здатним до вибору альтернатив, що пропонує сучасне життя;
- уміти планувати стратегію власного життя.

Таким чином, важливість розробки системи розвитку особистості є актуальною як для закладів середньої освіти зокрема, так і для освітнього стану в цілому.

Оскільки дослідження є комплексними, передбачається широке використання педагогічних, психологічних, соціальних методів теоретичного та емпіричного характеру.

У школі створені й працюють творчі групи педаго-

гів з актуальних проблем модернізації навчально-виховного процесу, впровадження інноваційних технологій та інтерактивних методів навчання.

Результативною є робота творчих груп із таких проблем:

- активізація пізнавальної діяльності учнів;
- використання інноваційних та інтерактивних методів навчання на уроках;
- використання методу проектів;
- використання інтерактивних методів навчання при викладанні курсу „Основи здоров'я”;
- впровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховний процес;
- розвиток зв'язного мовлення молодших школярів;
- організація роботи з обдарованими дітьми;
- впровадження здоров'язберігувальних технологій;
- вивчення та впровадження навчальних курсів економічного спрямування;
- проблеми соціально-психологічної реабілітації дітей з особливими потребами.

У школі здійснюється впровадження освітніх інноваційних технологій:

1. Інтерактивні технології навчання;
2. Особистісно-орієнтоване навчання у системі ППО;
3. Розвивальне навчання як дидактична технологія;
4. Інформаційні технології навчання в освітньому просторі школи;
5. Використання мультимедійних засобів навчання.

Діяльність навчального закладу – школи життєтворчості – спрямована на формування в учнів внутрішньої потреби самопізнання, саморозвитку, самоврядування, самореалізації. Ми оновлюємо зміст освіти відповідно до найновіших національних та світових наукових, загальнокультурних та педагогічних здобутків, і, як наслідок, розширюється комунікативний простір уроку, підвищується рівень керуваності процесу навчання за рахунок раціональної його оптимізації. В учнів підвищилась пізнавальна активність, скоротились навчальні навантаження, став можливим вибір індивідуальної траєкторії руху в дидактичному модулі, більш глибокого занурення в предмет пізнання.

У нашому закладі органічно поєднуються навчальний і виховний процеси (Схема 2).

Школа працює над виховною проблемою „Формування творчої особистості на основі інтерактивних технологій у навчально-виховному процесі”.

Позашкільне життя класних колективів цікаве та змістовне. Учні протягом року подорожують рідним містом, а також бувають на екскурсіях у містах Запоріжжя, Полтава, Львів, здійснюють туристичні подорожі Південним берегом Криму.

Наш навчальний заклад – це школа, в якій діяльність дитини постійно супроводжується ситуацією успіху, педагогічної підтримки та захисту дитини, школа, в якій створюються умови для розвитку духовної культури особистості, розвитку духовної активності учнів та формування в них позитивної мотивації до здорового способу життя. Дитина в системі виховної роботи школи – це суб’єкт життєдіяльності, здатний до саморозвитку й самореалізації, а основою є прагнення до вищих досягнень, успіху, вдосконалення, активної життєвої позиції. Учні нашої школи неодноразово посідали призові місця в районі, місті, області в інтелектуальній грі „Що? Де? Коли?”, у змаганнях „Юних інспекторів руху”, в турнірі з шашок, змаганнях зі спортивної аеробіки, з чарлідінгу, з футболу „Євро

– 2012” серед шкіл міста. Брали участь у міських конкурсах „Крок”, „Молодь за здоровий спосіб життя”, декоративно-ужиткове мистецтво, образотворче мистецтво, „Віват, талант!”; Різдво Христове в музеї міста, також брали участь у районних святах „Різдвяні вечорниці”, „Масляна”, „Відкриття дитячих майданчиків”.

Багато років поспіль у школі працює табір відпочинку „Пролісок”. Діти з великим бажанням відвідують табір, створюють свій власний стиль життя у загонах.

Школа працює за технологічним профілем. Здійснюємо допрофільну та профільну професійну освіту. Забезпечуємо соціальну й особисту ефективність освіти. Концептуальною основою виховних технологій школи є не підготовка до життя дитини, а формування інноваційних потреб – жити в умовах постійних змін й активної соціальної дії.

Однією з центральних ланок роботи школи є розвиток здібних та обдарованих учнів. Розроблений і запроваджується проект „Творча обдарованість”, згідно з яким створено банк „Обдарована дитина”, до якого увійшли номінації: розумова, науково-технічна, художньо-естетична, організаторська та спортивна обдарованості.

Сьогодні у школі діє учнівська організація „Лідер”, яка об’єднала учнів 5-11 класів у єдине коло співдружності та співпраці.

Самоврядування в шкільному середовищі – спільна вчительська, батьківська, учнівська проблема, основною стратегією якої є створення духовно-морального клімату в колективі школи. Ми вважаємо, що учнівське самоврядування виховує людину, яка здатна створити проект власного життя. Цьому ж сприяє школа лідерів, яка навчає вирішувати проблеми без конфліктів, організувати команду, залучити до співпраці всіх бажаних.

Проективна методика, яка широко використовується в навчальному закладі, допомагає вихованню громадянської компетенції. Кожний класний колектив працює над реалізацією власного проекту („Життя як цінність”, „Школа наш дім”, „Пам’ять поколінь”, „Українські народні звичаї та традиції”, „Милосердя”, „Галерея”).

У школі працюють 14 випускників різних років, які передають новим поколінням традиції, навчають любити свою маленьку родину, навчають життєтворчості.

Для організації різноманітних видів діяльності як умов самореалізації кожного учня в соціально-комунікативній, суспільно-корисній, ігровій, фізично-оздоровчій, навчально-пізнавальній, науково-дослідницькій, художньо-естетичній, туристсько-краєзнавчій, науково-технічній, декоративно-прикладній, еколого-натуралістичній сферах підтримується зв’язок із громадськими організаціями, позашкільними закладами, вищими навчальними закладами міста та області. Інтегрування навчального закладу в соціум допомогло відкрити в школі філію художньої та музичної школи, шашковий клуб, філію обласної школи олімпійського резерву з тхеквондо. Проектування стало засобом соціального й інтелектуально-творчого саморозвитку всіх суб’єктів освіти.

Основна ідея педагогіки життєтворчості – навчити мистецтву життя.

А звідси стає цілком зрозумілим, що тільки вчитель, який сам володіє мистецтвом життєтворчості, є життєво успішним, може виховати відповідну особистість. Тому проектування моделі вчителя школи життєтворчості стало одним із важливих етапів у роботі з педагогічним колективом школи. До цієї роботи було залучено не тільки вчительський колектив, а

також учнів старших класів, батьків, громадськість.

Отже, серед запропонованих моделей ми зупинились на такій, яка найбільш точно визначає провідні категорії сучасного вчителя, який бачить не тільки в учневі 12-ти бальну шкалу оцінювання знань, а, перш за все, людину, а діяльність школи в режимі експерименту — це шлях пошуків і здобутків, шлях від класичної середньої школи до школи життєтворчості, шлях формування молодого громадянина нової генерації.

Любовь Сухракова Школа жисттворчества — путь поиска и достижений

В статье приведены задания, которые содействуют развитию у учеников ключевых компетенций, самостоятельному творческому выбору личностной стратегии жизни. Автор рассматривает теоретико-методические аспекты компетентного образования, показывает приоритетные направления работы учебного заведения, направленные на формирование у учеников внутренней потребности самопознания, саморазвития, самореализации. Предложена авторская модель деятельности школы жисттворчества; описаны формы внедрения образовательных инновационных технологий, разработана схема органического сочетания учебно-воспитательного процесса. Определена основная идея педагогики жисттворчества — научить искусству жизни.

Ключевые слова: технология жисттворчества, компетентность, инновационная личность, интерактивные технологии, модернизация учебно-воспитательного процесса, саморазвитие, гражданин новой генерации.

Lubov Sukhrakova School of life-creation is a road of quest and acquisition

The article finds out assignments which help students to develop key competencies, creative self-selection of life strategy by the personality. The author analyzes theoretic and methodic aspects of competent education, shows top-priority directions of activity for an educational institution oriented on forming in students internal need of self-knowledge, self-development, self-realization. Author builds up an activity model for a school of life-creation, proposes forms of implementation for educational innovative technologies. The scheme is elaborated for natural unification of teaching and educational process. The main idea is emphasized of life-creation pedagogics — to teach ability for life.

Key Words: life-creation technology, competency, innovative personality, interactive technologies, modernization of teaching and educational process, self-development, new generation citizen.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк В.М. Педагогіка життєтворчості особистості / В.М. Антонюк // Виховна робота в школі. — 2006. — № 9. — С. 22 - 24.
2. Басун Н., Красновський В. Життєва компетентність учнів // Психолог. — 2002. — № 7. — С. 3 - 5.
3. Вознюк Л. Педагогіка життєтворчості в експериментальних навчальних закладах Дніпропетровщини / Л. Вознюк // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2005. — № 5 - 6. — С. 48 - 57.
4. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів: методичний матеріал / Т.Б. Волобуєва. — Х.: Видавнича група „Основа”, 2005. — 112 с.
5. Друзенко Н. Становлення та самореалізація особистості в школі життєтворчості / Н. Друзенко // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2007. — № 1 - 2. — С. 106 - 113.
6. Єрмаков І. Компетентнісний потенціал педагогіки життєтворчості / І. Єрмаков // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2009. — № 6. — С. 22 - 25.
7. Єрмаков І. Теорія життєтворчості — модель школи майбутнього / І. Єрмаков, Д. Пузіков // Директор школи. Україна. — 2009. — № 7 - 8. — С. 33 - 45; № 9. — С. 25 - 38.
8. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики / За ред. І.Г. Єрмакова. — Запоріжжя: Центріон, 2005. — 640 с.
9. Листопадова Л. Педагогіка життєтворчості як шлях до вирішення проблем соціальної адаптації й розвитку дітей, підлітків і молоді / Л. Листопадова // Директор школи, ліцею, гімназії. — 2007. — № 5. — С. 78 - 84.
10. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч.-метод. посібник. / Ред. рада: Доній В., Несен Г.М., Єрмаков І.Г. та ін. — К., 1996. — 792 с.